

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Rigor Moderatus Doctrinæ Pontificiæ Circa Usuras A SS.
D. N. Benedicto XIV. Per Epistolam Encyclicam Episcopis
Italiæ Traditus**

Specimina exhibens Moderationis Pontificiæ, à P. Daniele Concina violatæ

Zech, Franz Xaver

Ingolstadii, 1749

Art. 2. De Pignore dotali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63772)

§. 75.

*Ratione
pignoris
nihil potest
percipi.*

Fluit ex dictis, quòd *Jus Pignoris non præbeat justum titulum percipiendi aliquid ultra sortem in mutuo.* Particularis ratio pugnat pro quibusdam pignoribus, de quibus nunc inquirendum. I. De Pignore Dotali. II. De Pignore Feudali. III. De Oppignorationibus Germaniæ.

§. 76.

*Art. 2.
DE PIGNO-
RE DOTA-
LI.
In societate
conjugali*

Contractus Connubialis perpetuam vitæ societatem ad procreandam & educandam sobolem inter conjuges intendit; & quod consequens videtur, communem utriusque fortunam, communem in administranda re familiari & educanda prole opem ac consilium exigit.

§. 77.

Alteruter

In societate duorum, communis administratio locum habere non potest, nisi penes alterutrum major negotia dirigendi facultas constituatur. Sperandum enim non est, ut in eligendis mediis uterque semper consentiat: nec numerus suffragiorum inter duos vincere potest.

§. 78.

*Prævalere
debet:*

Cùm inter duos conjuges sit intima societas: (§. 76.) & in societate duorum alteruter prævalere debeat: (§. 77.) oportet, ut in conjugio, vel uxoris vel mariti potior sit auctoritas.

§. 79.

*Neuter
quidem ex
regulis
Justi;*

Ex Regulis JUSTI, neutri conjugum potestas major competit. Ex officiis enim, ad quæ lex naturalis conjuges obligat, non apparet, uter majus jus in alterum sibi arrogare possit.

§. 80.

*Sed ex re-
gulis De-*

Ex Regulis DECORI, potiores sunt partes mariti, sic statuente Lege Divina; (a) & suadente ratione, quæ attendit ad

ad id, quod plerumque solet contingere. Plerumque au- ^{cori mari-}
tem maritus ob vires corporis & mentis, aptior est diri- ^{nis.}
gendis negotiis, ad societatis connubialis salutem, utilita-
tēque pertinentibus. Unde cū in administratione ne-
gotiorum conjugalium unus prævalere debeat, (§. 78.)
meritò hæc prærogativa conceditur marito. (b)

(a) *Genes. III. 16. I. Corinth. XIV. 34. Eph. V. 23. Coloss. III. 18.*
I. Timoth. II. 11. 12. I. Petri. III. 1.

(b) Hoc ipso servatur perfecta æqualitas inter conjuges. Impar
enim erit conjugium, si pars corpore & animo debilior quoad
omnia æquiparetur fortiori, canente MARTIALE VIII. 12.

*Inferior matrona suo sit, Prisce, Marito:
Non aliter fuerint fœmina virque pares.*

§. 81.

Quia vi societatis, communi ope res familiaris est di- ^{Uxor con-}
rigenda, & soboles educanda; (§. 76.) oportet, ut etiam ^{fert do-}
uxor pro facultatibus suis media conferat in alimenta, & reli- ^{tem,}
quam sustentationem, qua & ipsa, & proles, & res com-
munis familiæ indiget. In his tamen administrandis, æquè
ac in cæteris negotiis connubialibus, (§. 80.) potior est
potestas mariti.

§. 82.

Quæ ad onera matrimonii sustinenda foeminæ nuptu- ^{Admini-}
ræ conceduntur, *Dotis* nomine veniunt. Cū igitur circa ^{strandam}
alendam uxorem & liberos, cæteraque matrimonii onera, ^{à marito.}
potiores sint partes mariti; (§. 80.) *Dos marito offerenda est*
ab uxore pro ferendis matrimonii oneribus.

Apud antiquos Germanos *dotem non uxor marito, sed uxori ma-*
ritus offerebat. TACITUS *de morib. German c. 18.* Sed pruden-
ter etiam in Germaniam invec̄ta sunt jura dotium ex legibus
Romanis, quæ dotem ferendis matrimonii oneribus destinant.
l. 7. pr. l. 56. §. 1. l. 76. in fin. ff. de Jure dot. l. 20. C. eod.

§. 83.

*Ex cujus
fructibus*

Quantum & quale jus circa bona uxoris marito competat, desumendum est, vel ex pacto cum uxore inito, vel ex legum dispositione.

§. 84.

Alit uxorem,

Leges exigunt, ut soluto matrimonio dos ad uxorem redeat: (a) redire autem non posset, si prorsus pessumderetur quoad substantiam, ut ne quidem æquivalenter remaneat. Consequenter onera matrimonii, quæ sustineri ex dote debent, (§. 82.) *sustinenda sunt ex fructibus dotis, salva ipsa substantia.*

(a) *Tot. tit. ff. & C. solut. matrim. quemadm. dos petat.*

§. 85.

Aut retenta dote,

Cùm maritus uxorem exhibere, & onera matrimonii ferre ex fructibus dotis debeat, (§. 84.) jus necessariò idem maritus habet non solum ad ipsam dotem, sed etiam ad fructus dotis. Unde *qui retinet dotem, non tantum tenetur ad hanc præstandam, sed etiam ad præstandos ejus fructus.*

§. 86.

Ex fructibus

Qui solutionem promissæ dotis, dato pignore frugifero, differt, pignus ipsum dare censetur in securitatem dotis, fructus autem pignoris, loco fructuum dotis, utpote ad quos præstandos tenetur. (§. 85.) Unde non opus est prævia conventionione de fructibus pignoris percipiendis. Tradi enim pignus censetur juxta dispositionem legum. (a)

(a) Vid. VALASCUS *Consultat. 8. n. 1.*

§. 87.

Pignoris:

Cùm maritus jus habeat ad fructus dotis, (§. 85.) *jure optimo percipiet fructus pignoris, qui jurrogantur fructibus dotis*

dotis nondum soluta: (§. 86.) modò ipse conditionem, sub qua dos & ejus fructus debentur, fideliter impleat, exhibendo scilicet uxorem, & sustinendo onera matrimonii.

§. 88.

Verum quidem est, quòd quando de dote numeranda fides sub pignore habetur, mutuuum virtuale intercedat, cum præsumatur per fictionem brevis manus dos marito soluta fuisse, & vicissim maritus dotem statim sub pignore mutuasse. Verum etiam est, quòd fructus pignoris, quin computentur in summam Capitalem, percipere ratione mutui non liceat. (§. 73.) Nihilominus *licebit percipere fructus pignoris in casu dotis promissæ, & non numeratæ.* Hoc enim casu maritus non tenetur alere uxorem propriis sumptibus, (a) nisi ille, qui dotem promisit, præstet fructus dotis. His autem surrogare censetur fructus rei oppignoratæ, (§. 86.) qui proin non ratione mutui, sed alio justo titulo, à Sacris Canonibus (b) approbato, percipiuntur.

Quos licite maritus exigit,

(a) C. 7. de Donat. int. vir. & uxor. l. ult. C. ad SC. Vellej.

(b) C. 16. de Usur. ibi. *Sanè generum ad fructus possessionum, quæ sibi à socero sunt pro numerata dote pignori obligata, computandos in sortem non credimus compellendum: cum frequenter dotis fructus non sufficiant ad onera matrimonii supportanda.*

§. 89.

De Justitia Tituli, quem habet maritus ad percipiendos fructus prædii pro dote oppignorati, dubitare non finit sanctitas Canonum: (§. 88.b.) variis tamen subtilitatibus ambiguum Interpretes reddunt. (a) Is præse loquendo, non in favore matrimonii, non in lucro cessante, aut damno emergente consistit; sed in eo, quòd maritus onus alendæ & exhibendæ uxoris suscipiat, solutione dotis promissæ non secuta nequaquam debitum, (§. 88.) sed illi potiùs imponendum, qui solutionem dotis retardat.

Quia sustinet onera matrimonii:

(a) Vid. FELICIANUS de SOLIS de Censib. lib. 2. c. 5.

§. 90.

§. 90.

*Et si hac
non ada-
quens fru-
ctus dota-
les :*

Pro onere in se suscepto alendæ uxoris, jure merito, maritus percipit fructus ex pignore dotali, licet isti fortè superent fructus ex ipsa dote percipiendos. Sicut enim fructus dotis, destinati pro ferendis matrimonii oneribus, licitè percipiuntur omnes, quamvis isti longè excedant ferenda onera: ita etiam fructus pignoris dotalis percipi possunt omnes, absque scrupulosa computatione fructuum, quos ferret ipsa dos soluta. Non apparet ratio restringendi decisionem Pontificis. (§. 88. b.) Non enim compensantur solæ expensæ ad alendam uxorem necessariæ, quarum quantitas determinari potest: sed consideratur totum onus alendæ uxoris & regendæ familiæ, quod non recipit æstimationem certam, utpote involvens plurimas molestias, curas, labores &c.

§. 91.

*De quo-
rum quan-
titate cer-
ta pacisci
licet.*

Incertos fructus pignoris dotalis potest maritus jure optimo percipere, quia sine his non tenetur subire onus alendi uxorem. (§. 89.) ergo ex eadem ratione potest maritus etiam pacisci de certa quantitate quot annis solvenda, dum sibi dos non numeratur. Quæ enim disparitas solida dari poterit? Laborant in hac invenienda multi Doctores, & adiguntur etiam admittere, nequaquam licitam esse perceptionem fructuum ex pignore dotali, si fructus hi sint certi. (a) Videtur ab istis Doctoribus vis inferri generali doctrinæ Pontificis. (§. 88. b.) Sive igitur certi, sive incerti redditus constituentur, sive ex pignore, sive absque pignore percipiendi, donec dos promissa numeretur; licitè illi percipiuntur, etiamsi non exactè respondeant expensis in alenda uxore factis.

(a) VALASCUS *Consult.* 8. n. 5.

§. 92.

§. 92.

Quamvis res, pro securitate dotis oppignorata, non sit dotalis, fructus tamen illius vocari solent *usurae dotales*, cum percipiuntur loco fructuum dotalium, ex re dotali provenientium. Concludimus igitur, fructus rei pro dote oppignoratae, seu *usuras dotales licite percipi*.

Unde licite sunt usurae dotales.

Plura de Usuris dotalibus videri possunt apud BALDUM *Novellum de Dote. part. 7 priv. 3.* GASPAR. RODERICUM *de ann. redit. l. 3. q. 7. à n. 41.* PETRUM BARBOSA *in l. 5. ff. solut. matrim. &c.* LEOTARDUM *de Usuris q. 28. 29. & 30.*

§. 93.

Justum titulum, vi cuius ex pignore dotali fructus exigere liceat, assignavimus: (§. 89.) major est difficultas, reperiendi æqualis bonitatis titulum pro jure percipiendi fructus ex pignore *Feudali*, quando scilicet vasallus domino directo, à quo mutuas pecunias accipit, in pignus tradit feudum, ab ipso hoc domino, vel ejus majoribus profectum. Hoc enim casu Summi Pontifices ALEXANDER III. (a) & INNOCENTIUS III. (b) fructus ex tali pignore concedunt domino directo, nequaquam in sortem computandos.

*Art. 3.
DE PIGNO.
RE FEUDA-
LI.*

Ex pignore feudali potest dominus

(a) *Discretioni vestra mandamus, quatenus si terram ipsam titulo pignoris detinetis, & de fructibus ejus sortem recepistis, prædictam terram Clerico memorato reddatis: nisi terra ipsa de feudo sit monasterii vestri. c. 8. de Usur.*

(b) *Insinuatione præsentium declaramus, quòd Gageria, quam de feudo Ecclesia tua ab M. dignosteris recepisse, à te potest liberè detineri, fructibus non computatis in sortem: ita videlicet, ut quamdiu fructus illos ceperis in sortem minimè computandos, idem M. à servitio, in quo tibi & Ecclesia tua pro feudo ipso tenetur, interim sit immunis. c. 1. de Feudis.*

§. 94.

Mirabilem hanc doctrinam esse censent aliqui Doctores. (a) Magis mirandæ sunt eorum conjecturæ, indagantium, Fructus percipere;

G